

ПРЕСТЪПЛЕНИЯ СРЕЩУ ГОРСКОТО СТОПАНСТВО

ЛЕКТОР:

Д-Р РУЖЕНА КОНДЕВА-ЕЛЧИНОВА-РАЙОНЕН ПРОКУРОР, РП
РАЗЛОГ

*III-то обучение за повишаване капацитета на служителите,
ангажирани с опазване на защитените територии в България
гр. Враца, 11-15.05.2015 г.*

Проект „За Балкана и хората“

BULGARIAN-SWISS COOPERATION PROGRAMME
БЪЛГАРО-ШВЕЙЦАРСКА ПРОГРАМА ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО

ПРЕСТЪПЛЕНИЯ СРЕЩУ ПРИРОДАТА

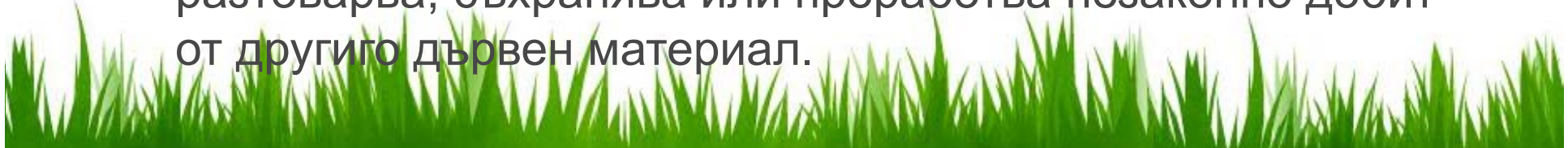
- ЕКСПЕРТИЗИ ПРИ РАЗСЛЕДВАНЕ НА ПОСЕГАТЕЛСТВА СРЕЩУ ГОРСКОТО СТОПАНСТВО
- ВЕЩЕСТВЕНИ ДОКАЗАТЕЛСТВА И ВЕЩЕСТВЕНИ ДОКАЗАТЕЛСТВЕНИ СРЕДСТВА
- ПРЕДМЕТ И СРЕДСТВА ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА ПРЕСТЪПЛЕНИЯ И АДМИНИСТРАТИВНИ НАРУШЕНИЯ

ПРЕСТЪПЛЕНИЯ СРЕЩУ ГОРСКОТО СТОПАНСТВО - чл. 235 НК

- (1) (Изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г.) Който без редовно писмено позволително или с редовно позволително, но извън указаните в него места, срокове, количество и дървета сече, събира, добива, взема или извозва от горския фонд каквито и да било дървета или част от тях, включително отсечени или паднали, се наказва с лишаване от свобода до шест години и с глоба от хиляда до двадесет хиляди лева.

- (2) (Изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г.) С наказанието по ал. 1 се наказва и този, който укрие, товари, транспортира, разтоварва, съхранява или преработва незаконно добит от другиго дървен материал.

ПРЕСТЪПЛЕНИЯ СРЕЩУ ГОРСКОТО СТОПАНСТВО

- Незаконна дейност за придобиване на дървета от горския фонд – чл. 235 ал. 1 НК
- Действия с незаконно добит от друг дървен материал – чл. 235 ал. 2 НК
- Квалифицирани състави – чл. 235 ал. 3 - 5 НК
- Унищожаване или повреждане на някои елементи от горския фонд - чл. 236 НК

ДИНАМИКА НА ГОРСКАТА ПРЕСТЪПНОСТ

Тенденции през последните години
Статистически данни /графики/

СЪЩНОСТ НА ЕКСПЕРТИЗАТА - чл. 144-154 НПК

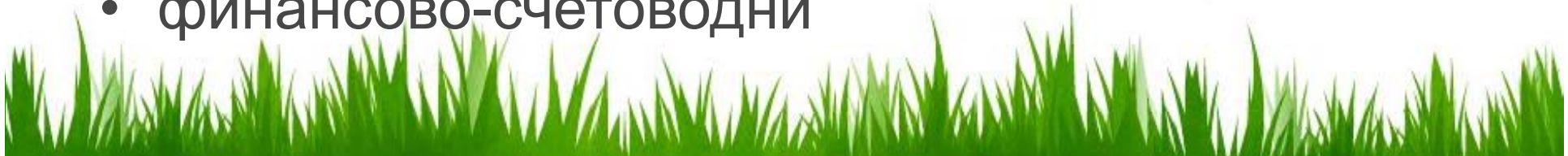
Чл. 144. (1) Когато за изясняване на някои обстоятелства по делото са необходими специални знания из областта на науката, изкуството или техниката, съдът или органът на досъдебното производство назначава експертиза.

Чл. 145. (1) В акта, с който се назначава експертиза, се посочват: основанията, поради които се налага да се извърши експертизата; обектът и задачата; материалите, представени на вещото лице; трите имена, образованието, специалността, научната степен и длъжността на вещото лице или наименование на учреждението, в което работи и др.

ВИДОВЕ ЕКСПЕРТИЗИ

С оглед характера на престъпната дейност на посегателствата против горското стопанство, се изготвят следните експертизи:

- оценителни
- екологични експертизи
- лесотехнически (лесовъдни)
- технически експертизи
- трасологични и дактилоскопни
- графологически (почеркови)
- финансово-счетоводни

ОЦЕНИТЕЛНИ ЕКСПЕРТИЗИ

- Размер на причинените вреди, пазарната стойност на предмета на престъплението, щета на горски недвижим имот
- Експертът - лесовъдско образование, тъй като в заключението се съдържат констатации относно - вид, произход, пълнота на насажденията, законност на добиване, възраст, клас на сортиментност, давност на добиване, кубатура, категория дървесина, бонитет и др.
- Щетите при извършени нарушения по Закона за защитените територии, осъществени на територията на националните паркове и резерватите, се определят по специални тарифи
- Може да се назначи комплексна експертиза на две или повече вещи лица (оценител и лесовъд) или да се изготви само от един експерт, който притежава и двете

ОЦЕНИТЕЛНИ ЕКСПЕРТИЗИ

- Задачи на вещото лице
- Личен оглед от експерта
- НАРЕДБА за определяне размера на обезщетенията за щети върху гори и земи от горския фонд, ПМС № 86/30.04.2004г., обн., ДВ, бр. 39/12.05.2004г., в сила от 12.05.2004; ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 93 на МС/14.05.2010г. за изменение и допълнение на Наредбата за определяне на базисни цени, цени за изключените площи и учредяване право на ползване и сервитути върху гори и земи от горския фонд, ПМС № 252/2003г. (обн., ДВ, бр.101/2003; изм. и доп., бр. 39 от 2004 г., бр. 6 от 2005 г. и бр. 1 от 2007 г.); НАРЕДБА за оценка на поземлени имоти в горски територии, ПМС № 236/3.08.2011г., обн., ДВ, бр. 63/16.08.2011, в сила от 16.08.2011, изм. и доп., бр. 99/14.12.2012г. в сила от 14.12.2012г.

ПМС № 266/03.12.1998 за приемане на тарифи за таксите, които се внасят в бюджета на МЗГ (загл. изм. ДВ, бр. 101 от 2001 г., обн. ДВ. бр.146 от 1998г., отм. ДВ. бр.73 от 2008г.)

Съдържаше пет тарифи: Тарифа за таксите за изключени или предоставени за ползване площи от държавния горски фонд по чл.14, ал.1 и чл.16, ал.1 от Закона за горите, съгласно приложение № 1; Тарифа за таксите на корен на облите дървени материали, дървата за горене и вършината, добити от държавния горски фонд, съгласно приложение № 2; Тарифа за таксите на страничните ползвания и страничните горски продукти, добити от държавния горски фонд, съгласно приложение № 3; Тарифа за таксите за административни и технически услуги съгласно приложение № 4; Тарифа за таксите за предоставени ловни площи от държавния горски фонд съгласно приложение № 5

ОЦЕНИТЕЛНИ ЕКСПЕРТИЗИ

- Смесват се понятия – щети, обезщетения за щети, вреди, /пазарна/ стойност и др.
- При идентични казуси е възможно отделни вещи лица да приложат различни тарифи при изчисляване
- Едно и също нещо лице в заключението си може да даде различни варианти за един и същи случай /конкретни примери от РП Разлог/

ПРОБЛЕМИ

Различните подзаконови актове /наредби, постановления, тарифи, справочници и др. / за определяне на щети в горския фонд са в противоречие и трудно може да се даде категоричен отговор на въпроса, кой от тях е приложим в ко

$$4 - 2 = \square$$

проверка

ЕКОЛОГИЧНИ ЕКСПЕРТИЗИ

Екологична оценка (ЕО) и Оценка на въздействие върху околната среда (ОВОС)

Промени в околната среда от извършени противозаконни деяния в сферата на горското стопанство – настъпили и възможни екологични проблеми, довели до нарушаване на устойчивото развитие; характеристика на последствията и на територията, която е засегната по отношение на: същност, времеви обхват и честота, обратимост и кумулативен характер на въздействията; ефект и риск за здравето на хората или за околната среда; размер и пространствен обхват, потенциално трансгранично въздействие; ценност и уязвимост на засегнатата територия, въздействие върху райони или ландшафти, които имат признат национален, общностен или международен статут на защита и др.

ЕКОЛОГИЧНИ ЕКСПЕРТИЗИ

- Пенчев, Г., Правен режим на екологичната оценка, С., сп. Общество и право, бр. 5/ 2012, ISSN: 0204-85-23
- Игнатова, А., Петков Ст., Екологичното законодателство. Екологични престъпления и новите промени в НК, Юридическо списание на департамент „Право“ на НБУ, електронно издание, бр. 1/2011
- Пенчев, Г., Престъпленията против околната среда по НК в светлината на екологичното законодателство на РБ: някои особености на изпълнителното деяние, София, Бюлетин на Асоциацията на прокурорите в България, бр. 1, 2011 г.

ЛЕСОТЕХНИЧЕСКИ ЕКСПЕРТИЗИ (лесовъдни)

С тези експертизи се установява

- Давност на отсичане на дърветата
- По какъв начин са отсечени – с
какви средства, каква височина и др.
- Основна функция на засегнатата

гора – средообразуваща, дървопроизводствена и пр.;

- Незаконно добитите дървета жизнени ли са били, засегнати ли са от болести, засъхване, ветролом, ветровал, снеговал, вредители и пр.

ЛЕСОТЕХНИЧЕСКИ ЕКСПЕРТИЗИ

Най-често това са случаите, когато се претендира законен произход - установяване на съответствие между намерения дървен материал и събрани по делото /писмени/ доказателства, обикновено при фасонирани материали. Заключението съдържа отговор относно произхода на дърветата /незаконен/, но с оглед процесуална целесъобразност може да съдържа и парична оценка - комплексна лесотехническа-оценителна

Конкретни въпроси към вещото лице

- законно добити ли са дърветата-предмет на делото
- кога са добити дърветата и кога са били преработени
- налице ли е съвпадение между извършените връзвания със задържаните секции дървен материал, както и на дънерите, останали на мястото на сечта
- намереният на мястото на съхраняване фасониран материал от същия дървесен вид ли е, как е бил преработен (дължина/ширина), има ли положена контролна или експедиционна горска марка
- използвана ли е производствена марка в

ЦЕЛ И ЗАДАЧИ НА ЕКСПЕРТИЗАТА

Относимост на приложени документи за произход на объл материал към открити фасонирани материали.

Въз основа на представени позволителни, превозен билет, договори, фактури и др. следва да се направи извод, законно добити ли са дърветата и може ли от тях да се получи инкриминираният фасониран дървен материал, достатъчно ли е описаното в документите за произход количество за преработката на фактически получения материал

ПРОБЛЕМИ

Въз основа на всички представени документи за произход, технологичен план, замервания и сравнения на задържани /първи/ секции на дървета и дънери на мястото на сечта, както и оглед на приобщените веществени доказателства, експертът прави своя извод за законност на дървесината

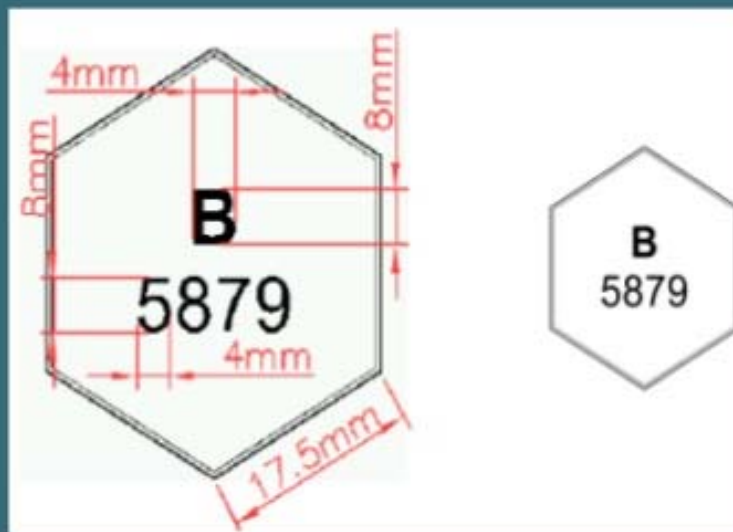
ТЕХНИЧЕСКИ ЕКСПЕРТИЗИ

I. Отпечатъци от печати и щемпели и тяхната автентичност - наличие на положени горски марки (КГМ, ЕГМ, ПГМ), вид, произход, разчитане на неясни отпечатъци и др. Цел - да се отговори от кой печат е положеният отпечатък, по какъв начин и извършена ли е подправка. Правят се изследвания, измервания и сравнения на отпечатъците - фото-албум. Вероятност на изводите - в редки случаи се дават категорични резултати относно пълни съвпадения по габарити, надписи и шрифтове на сравняваните отпечатъци.

ПРОЗРАЧНИ
ПЛАНИНИ

ОБРАЗЕЦ НА КОНТРОЛНА ГОРСКА МАРКА

BULGARIAN-SWISS COOPERATION PROGRAMME
БЪЛГАРО-ШВЕЙЦАРСКА ПРОГРАМА ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО

Проекти се реализират с финансовата поддръжка на Конфедерацията Швейцария чрез Фонд за регионален сътрудничество с участието на гражданските общества

Всички горски предприятия ще въведат допълнително маркиране на добитата дървесина до края на месец май 2015 г.

До края на месец май шестте държавни горски предприятия на територията на страната ще започнат допълнително маркиране на добитата дървесина с пластмасови пластини с уникален идентификационен номер. Първото предприятие, което въведе мярката от началото на този месец във всичките си общо 38 териториални поделения, е Югозападното държавно предприятие. „Това е поредната мярка, предприета от Министерството на земеделието и храните, за повишаване на контрола при ползване и транспортиране на дървесина“, заяви директорът на предприятието инж. Дамян Дамянов, който присъства на демонстрация на поставяне на пластини в землището на село Поповяне, в обхвата на Държавно горско стопанство Самоков. По думите му, именно чрез прилагането на тази мярка голям процент от незаконно транспортираната дървесина ще бъде пресечен.

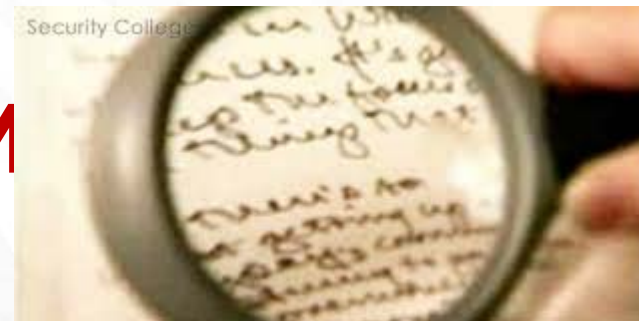
<http://www.iag.bg/news/lang/1/id/4282/displa>

ТЕХНИЧЕСКИ ЕКСПЕРТИЗИ

II. Изследване на подправени документи. По същество това са криминалистически експертизи за техническо изследване на документи - установяване на добавки или преправки към основния текст, автора и времето на написване, подправка на подпис, подправка на бланка и др. Може да се разкрие извършено друго престъпление - по чл. 276 НК, документно, по служба.

ПОЧЕРКОВИ ЕКСПЕРТИ

Представени са писмени доказателства, по отношение на които следва да се установи кой е действителният им автор. Обект на изследване : ръкописни текстове или положени подписи в превозни билети, фактури, АУАН, НП, договори, разрешителни за сеч или транспортиране, спесификации и др. Основният метод, който се използва при тези експертизи е сравнителният графичен анализ, т.е. по своя характер това са идентификационни експертизи.

ТРАСОЛОГИЧНИ ЕКСПЕРТИЗИ

Доказват авторството на оставени в
местопрестъплението или върху
предмета и средството на
престъплението следи. При липса или
недостатъчност на други доказателства,
тяхното фиксиране може да е решаващо.
Обект на изследване са различни видове
следи–отражения, като най-голямо
практическо значение имат оставените
следи от крак и от гуми на превозно

ДАКТИЛОСКОПНИ ЕКСПЕРТИЗИ

Значението е като при трасологичните експертизи, но се назначават по-рядко. Най-често се изследват оставени следи от ръка.

Важно е при извършване на първоначалните процесуално-следствени действия следите да са точно фиксирани и да са иззети годни веществени доказателства, както и да са направени прецизни схеми и отливки на оставени на местопрестъплението отпечатъци.

ФИНАНСОВО-СЧЕТОВОДНИ ИКОНОМИЧЕСКИ ЕКСПЕРТ

Да се определи съответствието на откритите дървени материали с това, посочено в счетоводни документи на търговеца. При спечелен търг за добив на дървесина наред със законния добив се извършва и незаконен добив – над определените количества, извън определените места или на друг дървесен вид. В този случай следва да се изследват счетоводните записи и да се направи анализ на първичните счетоводни документи. Чрез установяване на факти и обстоятелства от счетоводно, отчетно и финансово-контролно естество, експертът дава отговор на поставените въпроси във връзка със съответствие в документите.

Общ обект на експертизата са счетоводни, отчетни, финансово-икономически и финансово-контролни документи. Относно счетоводните операции и икономически анализи, обект на изследване са и електронни носители на информация .

Допълнителни източници

- Експертизи при разследване на посегателства против горското стопанство, Бургас, Юридически сборник, ЦЮН, изд. на Бургаския Свободен Университет, том XX - 2013 г., с.159-175
- Престъпления против горското стопанство. Някои особености на процесуалната дейност, свързана с веществените доказателства, електронно списание Право, политика, Администрация, ЮЗУ Благоевград, том I, бр. 4 от 2014

ВЪПРОСИ И КОМЕНТАРИ

Доктор Ружена Кондева- Елчинова

Административен ръководител-
районен прокурор на Районна
прокуратура Разлог

rujena1@abv.bg

kondeva@blg.prb.bg

тел. 0747 80055

